

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1874 Any XXXVI
BARCELONA 27 DE NOVEMBRE DE 1914

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims Atrassats: 20

FUGINT DE L'EPIDEMIA

El barceloní.—Vaja, està vist que'l millor temps per a anar a
estiuajar és l'hivern.

Animem-nos!

í; animem-nos! Jo no sé com, però sé que cal animar-nos. S'ha de treure l'optimisme d'allà on sigui. El pessimisme és una malaltia anti social, anti urbana i anti humanitària. Ara com ara, a Barcelona, no resta ja ningú que's faci il·lusions sobre l'alcanç, les conseqüències, la durada i la malignitat de l'epidèmia que estem passant; però, així i tot, hem de seguir els bons consells de les autoritats, de la Premsa i dels savis, encara que'ls individus que són autoritats, els periodistes que integren la Premsa i els tècnics en

malures, que venen a ésser la saviduria, particularment, estiguin més acovardits que un conill agafat en una trampa.

S'imposa una crida als veritables optimistes; si no s'en troben de veritables, se n'han de llogar de falsos, la qüestió és que'n tinguem per a anar tirant mentres l'insania duri. Un optimista val tant com una màquina potabilitzadora d'aquestes enviades desde Madrid. Per això el nostre excel·lent amic i excel·lent barceloní, senyor Junoy, ja s'ha preocupat d'enviar-nos també un ministre, no recordo quin, però sigui el que sigui, ell vindrà a aixecar els esperits.

I l'envió del ministre no podrà pas disgustar als patriotes ni servir d'argument per a culpar al municipi de dessidia, com succeí amb la remesa de les maquinetes ja esmentades. De màquines de bullir aigua, és vergonyós que n'estiguem sense; de ministres, no.

Lo que cal procurar és que'l ministre ens arribi íntegre, que no li manqui una rosca ni un *tornillo*, com diu que mancava a les màquines.

De com revifarà als innombrables desanimats un ministre sol, és cosa un poc inexplicable.

Per ara tots els esforços particulars i col·lectius fets per a no alarmar a la gent, han sigut endevades.

Certs diaris que s'han obstinat en no insertar noves de l'epidèmia que poguessin resultar depressives i els hi ha mancat *energia* per a obstinar-se en deixar de publicar esqueles mortuories, i sobre esqueles mortuories el lector pot fer-hi estadístiques profundament desconsoladores. L'esforç serà lloable, però és perfectament estèril. La por no s'agafa sols llegint, s'agafa veient, escoltant, eixint al balcó, aturant-se a la porteria, encenguent la pipa en una escaleta.

Barcelona és una xarxa de combregars i d'enterraments impossible d'eludir. Després encara et topes amb els ciris i flors votives que guarneixen les capelletes en els misteriosos recons de la ciutat vella. En la Rambla de les Flors, cada parada de floristes és una sucursal de pompes fúnebres, una exhibició de corones, tal com se veu el primer de novembre, diada que aquest any se'ns ha restat clavada macàbricament en el calendari.

I sense això, a quina família anireu a veure, a quin amic saludareu, a quin establiment podreu ficar-vos i en quin estanc caldrà fer la vostra provisió quotidiana de tabac per a que no us parlin de morts i de malalts o al menys no en senti a parlar als altres, car aqueix és el tema exclusiu de totes les converses...

El mateix Volpini, que, o jo m'erro molt, o és un senyor en gran manera optimista, ha tingut que pendre el determini de sol·licitar una subvenció per a no tancar el Liceo. Això es veia venir; però no per veure's venir deixarà d'esgarrifar. Si ni la guerra europea interessa a ningú. Fa temps que'ls 40 graus del termòmetre clínic han ofuscat completament els 42 centímetres del fabulós morter alemany, i la gent cerca amb més dalè la llista demogràfica de *Las Noticias* que no pas els comunicats oficials dels Estats Majors.

I lo que *mata* més és que estem assistint al fracàs de l'higiene i de les precaucions aconsellades i no parlem del fracàs d'altres coses per un respecte natural que sentim.

Ni el bullir l'aigua, ni el tancament de les fonts contaminades, ni la vacuna, ni la pràctica de les *cartilles* de sanitat, ni les màquines potabilitzadores, ni l'extermini d'aviram, ni l'abstenció de verdures, fruites, panallets i moluscos ha lograt detenir el mal. Aquesta vegada el microbi té recursos imprevistos. Sembla educat i entrenat en l'estrategia dels teutons. La seva resistència ha donat motiu a fantasies i la vèu pública, que no'n té prou amb el tifus, que té d'ell més bon concepte de lo que's mereix, ha començat a parlar de febre groga i altres malvestats apocalíptiques.

Animem-nos; a copia de temps tot això no serà res.

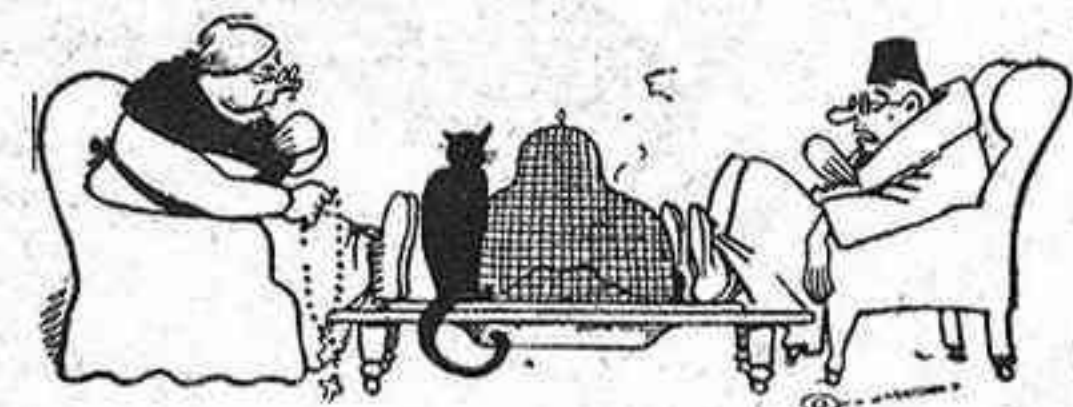
El temps, res més que'l temps, ha d'ésser la salvació dels malalts que no han mort i dels bons que temen morir-se.

Agraim les bones intencions de tot-hom, però no'ns en refiem massa, que per alguna cosa l'home ha de servir la serenor.

No us senti més animats, ara?

Jo, sí.

P. BERTRANA

Un veterinari en quarantena

El senyor Boladeres ha sospès del càrrec i del sòu al degà dels veterinaris municipals, mentres se li instrueix el corresponent expedient per les deficiències observades i les denúncies fetes contra el tal senyor.

No podem jutjar amb complert coneixement la raó i la justícia d'aquesta mida. Sols sabem que'l nostre *Matadero* és un veritable *Matadero*, en tota l'extensió del mot. La carn morta que surt d'ell, si no mata, no és per manca de facultats. Més que *Matadero*, tal volta hi aniria millor el de sala d'autopsies del bestiar difunt.

Una especie de Morgue dels bous, vaques i ovelles recollits en tota Catalunya. I sense això, allí diu que s'hi

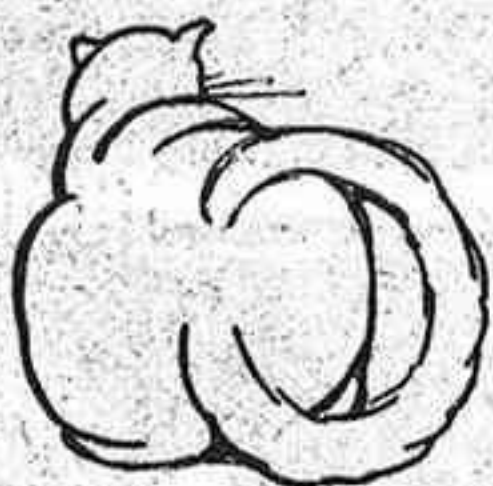
observen les pitjors suggeries i les més greus complascencies.

Ja ens dispensarà, doncs, el degà dels veterinaris municipals si, de moment, tractant-se d'un funcionari dels grossos—a cobert quasi sempre de tota responsabilitat, *enfants gatés* dels concellers polítics—trobem que lo fet pel senyor Boladeres pot ésser el primer acte plausible d'un alcalde que no és pas de la nostra devoció.

Al menys demostra que és valent. El temps ja ens demostrarà si és just, si és que entre la xarxa municipal la veritat pot ovirar-se alguna volta.

En quant a l'eficacia sanitaria de aquesta momentània destitució, i de altres dels granats que tindrien que decretar-se, la reputem més certera que no pas l'ebullició de l'aigua, la desinfecció de les canyeries i els repetits bàndols aconsellant tranquil·litat i bons aliments.

Oh!, els raigs ultra-violats, ben repartidets entre'ls funcionaris de gros calibre i els facultatius de màniga ample, no hi hà pas cap dubte que matarien molts microbis i contribuirien al sanejament de la urb d'una manera eficaç.

Indiscrecions

—Ditxosos ulls que us poden veure!...

Era en Xanxes, el meu Xanxes, l'incomparable municipal que, xerrant per les butxaques i posant-me al corrent de tot lo que sab... i fins de lo que no sab, tan bons serveis m'ha prestat en diverses ocasions.

L'atzar me'l portava al davant, i jquè havia jo de deixar-lo escapar, en unas circumstancies com les presents en que la Casa Gran bull i el món consistorial sembla talment que va a acabar-se!...

—Veiam, veiam, conteu-me—va reig dir-li anant-me'n directament al bulto:—Què fa aquella gent?

—Los rechidores?... Dan lástima! Esverats, recelosos, intranquillos... Parecen perros con una regadora lligada a la qua. Ya le digo yo que esos microbios les han fastidiado de veras.

AMLETO IMPERIALISTA

—«Yser o non Yser,... ecco il problema.»

—No s'ho pensaven ells que això prenguéss aqüestes proporcions?

—Qué habíen de pensarse, pobre chent!... Al principi se reían como unos bienaventurats, y aun llegaron a figurarse que esa alarma les vendría de perilla para apresurar la... operación de Dos Rius. «Ahora—decían,—ahora comprenderá Barcelona lo que es no tener agua suficiente.» Pero cuando el día 3 vieron que los muertos pasaban de 70, y el día 4 llegaban a 101, y el día 10 subían a 109, empezaron a temblar, y así siguen hoy todavía.

—I l'alcalde?

—No sabe qué hacer ni a quin cantó chirarse. Unos cuantos rechidors se han apoderado de él y le toman el número, aconsejándole las disposiciones más absurdas y haciéndole decir cosas que en su vida ha pensado.

—Voleu dir que aquestes disbaratades notes que publiquen els diaris, com sortides de l'alcaldia...

—Romances, hombre, romances!... El alcalde no sabe de ello una palabra. En un rincón de la Casa las confeccionan los directores del tinglado, las entregan a la prensa y... salga lo que saliere.

—Però és veritat que la causa de tot és l'infecció de les aigües?

En Xanxes va fer una rialleta misteriosa.

—La causa... es la frescura del Ajuntament que se ocupa de todo... menos de cumplir con su deber. Nunca la Casa Grande había estado como hoy. Allí todas las

grandes empresas, todos los intereses extraños tienen su defensor y su representante. Todos, menos la ciudad. De la ciudad nadie se acuerda, como no sea para ver qué nuevo impuesto se le carga encima.

—De totes maneres, dada la magnitud del actual conflicte, l'Ajuntament bé deurà pendre algunes disposicions...

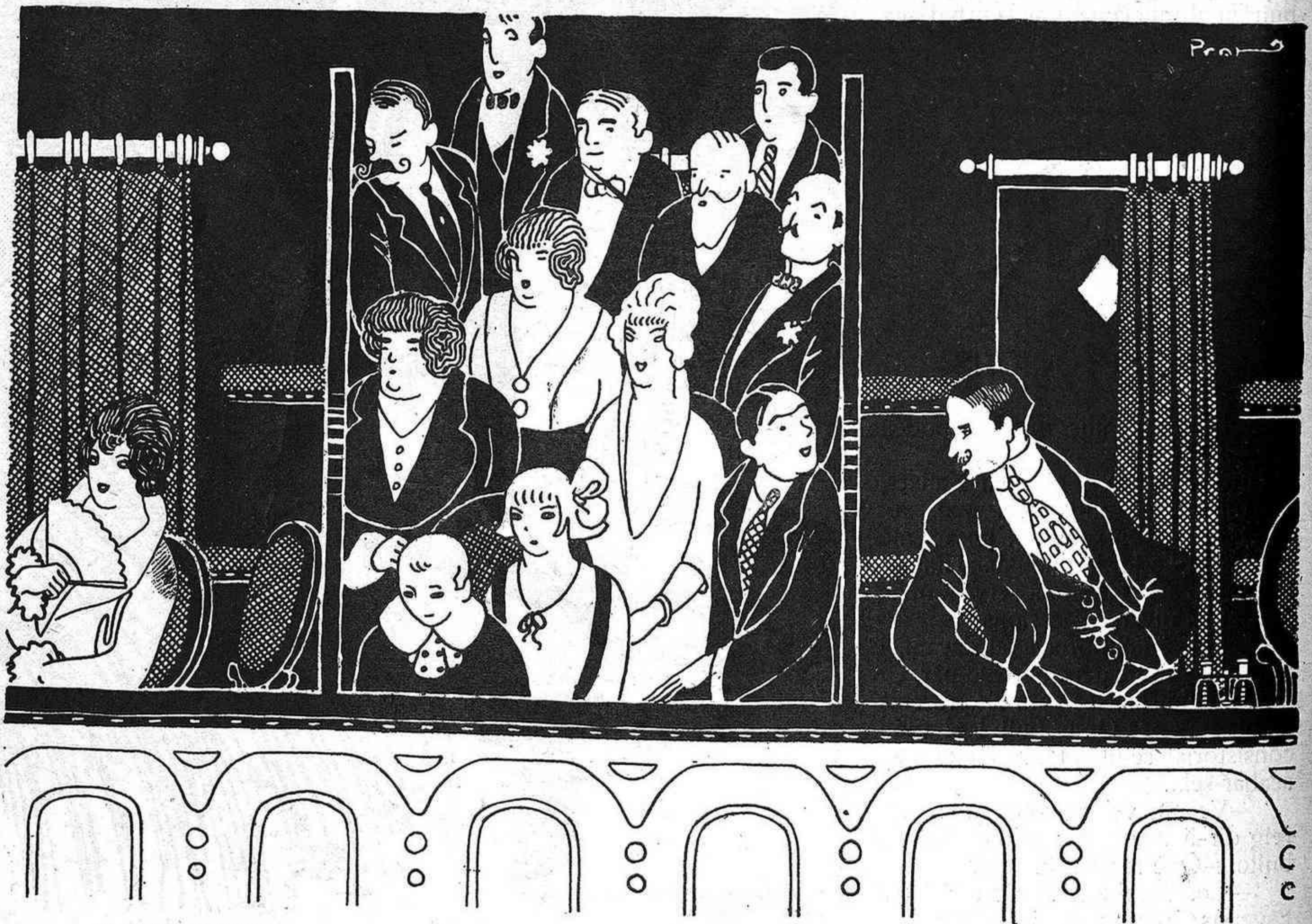
—Pues no toma ninguna. El único pensamiento de los rechidors es ver si logran sofocar el escándalo, quitando proporciones a la epidemia y haciendo creer a la chent que todo eso no tiene importancia. ¡Si supiera usted las cosas que han llegado a idear!... Ayer tarde...

—Digueu, digueu...

—Ayer tarde, cuatro o cinco concejales hablaban de eso y uno de ellos aconsejaba que se prohibiese la publicación de las defunciones que ocurren y que se llevase *La Vanguardia* a los tribunales por difundir el pánico con sus esquelas mortuorias. Otro decía que lo mejor sería obligar a hacer los entierros de noche para que la chent no se enterase. Hasta hubo uno que atribuyó la actual mortandad a intrigas de la «Unión de Empresarios de Pompas fúnebres» para hacer su agosto en pleno noviembre.

—Es a dir, tot, menys confessar que la culpa és seva...

—¡Eso! La cuestión es quitarse el muerto, o los muertos, de encima, y ver si entretanto, sea muriéndose la

FAMILIA DITXOSA

—Caram!... Són molts avui al palco!..

—Sí, senyor. Hem volgut venir tota la família perquè'ls amics vegin que per ara tots estem bons, gracies a Déu.

gente, sea muriéndose el microbio, pasa el chubasco y renace la calma para poder reanudar sus operaciones... administrativas, violentamente interrumpidas por esa malhadada epidemia. A ese plan obedecen todas esas cosas que los concejales inventan para distraer la atención del público.

—Hola!... Què han inventat?

—¿No lo sabe usted? Ahora dicen que han recibido de Madrid la noticia de que el Gobierno cede a Barcelona unos terrenos de Montjuic.

—Per a fer-hi un cementiri nou?

—¡Cá, hombre!... Para instalar esa Exposición Eléctrica, que cada día se va perdiendo más en lontananza, con no poca inquietud de los que, antes de haber ella nacido, ya la explotan.

—Xanxes, sou molt maliciós...

—Sí; bade usted!... Tratándose de esta chent, por mal que uno piense, siempre se queda corto.

—Quedem, doncs, en que...

—En que la actual epidemia es una mentira, la infección de las aguas de Dos-Rius otra mentira, los muertos que vemos pasar por las calles la mentira más grande de todas... y el Ajuntament una colección de seres inocentes, más limpios... que la caja municipal, en la cual hace ya algunas semanas que no hay una peseta.

—Mala llengua, mala llengua!...

Bueno. Diviértase usted mucho y procure no morirse. Y de todo lo que he dicho, muchoni, eh!...

—No'n diré res a ningú. No faré més que posar-ho a L'ESQUELLA...

—¡Ah, traidor!...

I menaçant-me alegrement amb el dit, el simpàtic Xanxes va continuar el seu camí, sense mostrar-se gaire preocupat amb la meva anunciada traïdoria.

MATÍAS BONAFÉ

Consums

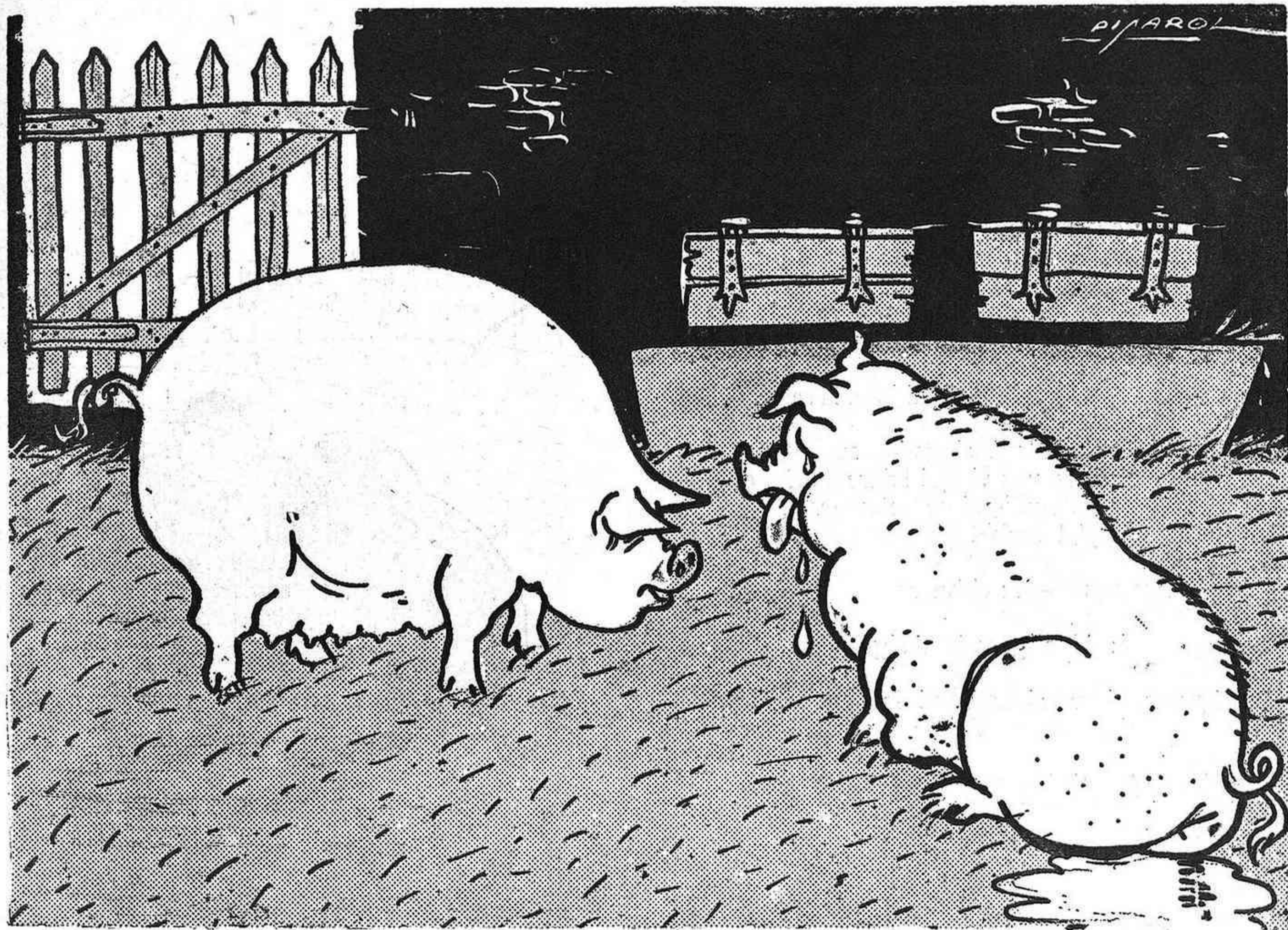
Ve el nostre excel·lentíssim Ajuntament i, davant de la mortandat que causa entre els bons ciutadans de Barcelona aquest microbi que's diu Eberth i que neda en les aigües que brollen per les aixetes de les nostres fonts i de les nostres cuines, ens diu:

No begueu aigua de Moncada ni aigua de Dos-Rius sense bullir-la. Després se repensa i fa:

—Ni bullida tampoc!

I tanca les aixetes; no hi hà aigua.

El bon ciutadà aiguader no sab cap on girar-se. Vi

PORQUERIES

El porc.—Noia, estic molt malalt.

La truja.—I d'això et queixes?... Ditxós de tu, que podràs anar en tren a Barcelona.

Un corneta d'artilleria francès

Dibuix de Neville

no'n beu, aguardent tampoc i canya, menys. Rumfa, rumia... Per fi se dona una plantofada al front i diu: Eureka!

Ja ho ha trobat; en aquell poble on passa els estius hi ha una font de la qual brolla un doll d'aigua fresca i regalada. Vé directament del ventre de la mare Terra i allí no hi han microbis rabiosos que perjudiquim la salut. D'ella beuré.

I tal dit tal fet. El ciutadà aiguader se compra dos grans garrafes, quan la una vingui l'altre anirà i ell podrà beure amb tota tranquil·litat i complascència.

Però no ha comptat amb l'Ajuntament. El traginer arriba al fielat.

—Què portes aquí?—diu el burot.

—Aigua per beure.

—Apunta noi: Una garrafa d'aiguarent. Quants graus fa?

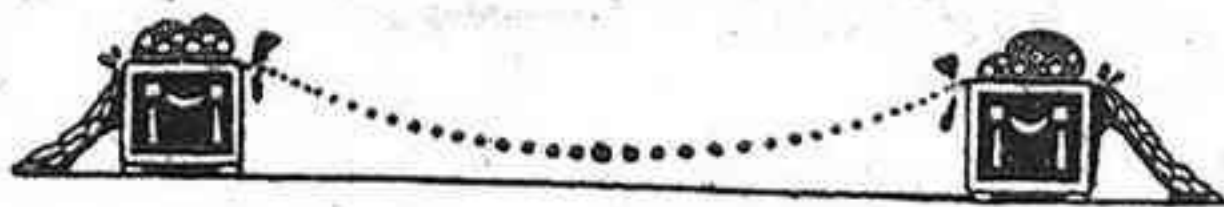
—Qué graus, ni que aguardent! Es aigua clara.

—Bromista! Aigua clara? Això no ho recull ningú.

—Tasteu-la.

—Carai! no té gust de res, ni graus. Apunta: Una garrafa d'aigua mineral, fes el taló i cobra.

I això és veritat.

Anècdotes de la "passa"

Ningú ignora que a causa de les maleides febres que assoten als barcelonins, febres que'ls uns ne diuen tifus i els altres «alarma infundada», han sigut molts els veïns que han vist morir, en el terme de poques hores, dos i fins tres membres de la seva família.

En una casa dels Aixampis va morir, dies passats, un senyor víctima del microbi d'Eberth.

Un parent de lluny, que vivia en un apartat poblet de muntanya, va enterar-se de la defunció i va baixar tot seguit per assistir al enterrament. A la casa del mort va poder comprovar que, de la mateixa família, hi havia quatre atacats més, que'ls uns anaven per bé i els altres anaven per mal.

Al tornar del cementiri, va anar a la casa a despedir-se dels parents i regressà al poble aquell vespre mateix.

L'endemà el pobre home s'enterà, per *La Vanguardia*, que'l fill gran d'aquella mateixa casa havia mort.

Torna a agafar el tren cap a Barcelona, torna a acompanyar el difunt al cementiri i torna a despedir-se dels parents.

La desconsolada senyora de la casa, al veure que encara li quedaven tres malalts més al llit digué al foraster, amb tota ingenuïtat:

—Es llàstima que tingueu d'anar i venir. Valdría més que us quedessiu uns quants dies, per si a cas... Ja us posarem un mataaç a terra!

* * *

—Què tal, don Casimiro?... com anem?

—Anem tirant!... tirant àcid cítric a l'aigua i polvos de gas a la comuna!

XISTO A LA MADRILENYA

—En què s'assembla, dius, l'Academia de Ciències, a l'epidèmia actual?... No hi caic.

—En que hi hà *cien-tíficos*.

En una altra casa de per allà als barris de la Font del Canari s'ha donat el cas d'enterrar-ne dos a la vegada i quedar-ne un de gravíssim al llit.

Quan els acompanyants tornaren del cementiri, se trobaren amb que a la casa del difunt hi tornava a haver mitja porta tancada.

El malalt gravíssim s'havia mort; i els parents i amics que formaven l'acompanyament se despediren amb una natural encaixada:

—Fins demà!

* *

Dos tètrics personatges d'aquests que van en els cotxes de morts es presentaren a una casa acabada del carrer del Bruc, per a fer-se càrrec d'un difunt.

A l'entrar al pis, escamparen el seu ull clínic per les habitacions i pogueren observar que, ademés del mort, hi havia altres atacats del tifus, algun dels quals estava a punt de fer l'ànec.

Arribat que fou l'acompanyament al cementiri, el senyor que feia de cap de dol va allargar dissimuladament un duro a un dels citats funeraris.

L'home s'excusà somrient, i digué amb dignitat:

—Deixi-ho,... ja ho trobarem *tot plegat* un altre dia!

* *

Però el cas més tràgic, i a la vegada més còmic, que pugui imaginar-se, ha succeït en una casa on hi havia dos atacats, un pare i una filla.

El pare estava gravíssim i sempre gemegava; la filla estava «de cuidado» i feia llit en l'habitació del costat. No'ls separava sinó un senzill envà.

De prompte, un dia, la filla deixà de sentir els gemecs del seu pare. Un silenci paorós es feu en el quarto del costat.

La pobre xicota, que, amb tot i els 40 graus de febre tenia el cap clar, s'alarmà de mala manera.

—Això és que'l papà s'ha mort!...—exclamà plena d'excitació.

—No, dòna!

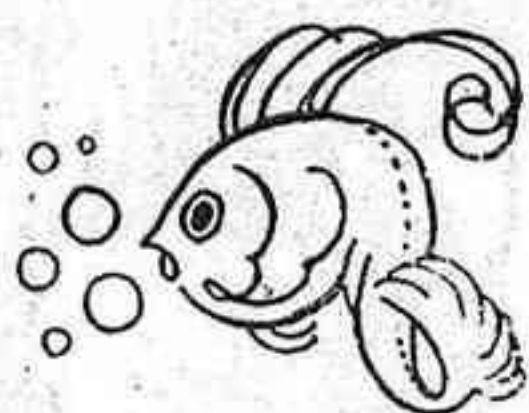
—Sí, sí! Jo no sento el papà!... el papà és mort!...

Desgraciadament era veritat.

L'endemà, per a fer veure a la pobre malalta que tot allò eren *manies*, la desventurada família és vegé obligada a «llogar un home que gemegué».

I el papà de guardarropia encara gemega.

FRA NOI

Del jardí dels humoristes

EL MENJADOR DE CINDRIA

A Granollers, els dijous, hi acostuma a haver mercat. En un d'aquests mercats va posar-s'hi un pagès amb una parada de cindries molt vistoses.

Sobre tot, n'hi havia una de tatxada, que era una hermosura: grossa, rodona, vermella, sucosa...

Un bordegaç l'estava contemplant amb els ulls enternits. Semblava com si se la mengés amb la vista.

Un senyor molt ric de Barcelona, que estiuejava a Granollers, va encepegar-se a passar per davant de la parada, cridant-li l'atenció la cindria i el bordegaç:

—Que t'agraden les cindries, noi?—va dir-li.

—Sí, senyor; molt.

—Te la menjaries aquesta?

—Prou!... Sinó que no tinc *calés*, ja fóra meva.

—Si et veus amb cor de menjar-te-la tota sencera davant meu, te la pago.

—Tota sencera?... Es molt grossa!

—Tu mateix. Joestic disposat a pagar-te-la, però te l'has de menjar tota.

El xicot després de rumiar una estona:

—Ja veurà... esperi's un moment aquí, que ja torno i li contestaré.—i es posa a córrer com si l'empaitessin.

Extranyat, el senyor, s'espera davant de la parada, i al cap de cinc minuts veu arribar el bordegaç rient, tot satisfet.

—Què?... Et determines a menjar-te-la tota?

—Sí, senyor. Ara mateix.

—Pren-la.

El pagès comença a fer-ne tallades, i el bordegaç vinga andrapar. En un santiament no varen quedar sinó les clofolles.

—Has guanyat, noi!...—fa el senyor pagant l'import de la cindria.—Però, digues... ¿és pot sapiguer que has anat a fer aleshores que has fugit corrent?

—He anat a casa. A casa, la mare hi tenia una cindria tan grossa com aquesta, i per veure si aquesta em cabria a la panxa...

—Què has fet?

—Primer m'he menjat aquella!

ADELÍ

ESPURNES DE LA GUERRA

L'equilibri europeu. Aquest equilibri europeu, m'havia fet pensar moltes vegades. Què vol dir aquest tal equilibri? Quan les nacions s'anaven armant, sempre amb l'excusa de la pau, pensavem: això és que volen ésser més fortes, per a vèncer el veí així que arribi l'hora, i l'ésser més fort no vol dir equilibri. Quan s'aliaven amb altres nacions, també pensavem: «això també vol dir guanyar»; però que's treballés a un equilibri, per a arribar a nivellar les forces d'un modo, tan nivellat, que la guerra es fes interminable, no ho hauríem pogut pensar mai.

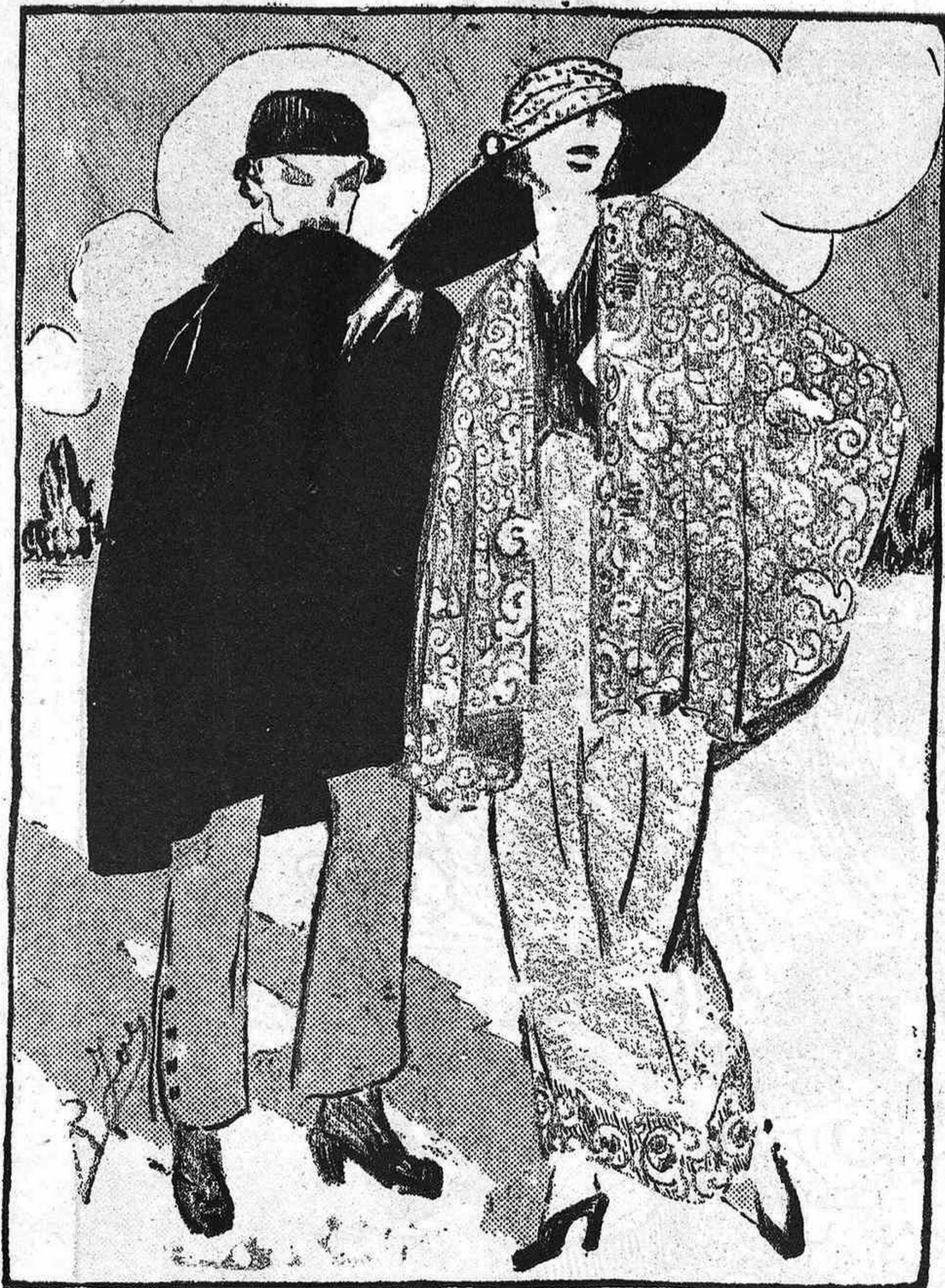
Aquest equilibri desitjat, ja el tenim a les dos fronteres. Ja fa tres mesos que'l tenim, i ja ha costat centes mils de baixes. Ja els dos exèrcits han jet taules; ja ningú recula ni ningú avança; ja s'ha fet una barrera de sang humana completament equilibrada.

Semblava que això de l'equilibri, quan tantes nacions el desitjaven, havia d'ésser un pas humanitari, i estem veient, que si no's rompen d'una volta aquestes balances, morirà el jovent de tota Europa.

ELS PERIODISTES EN CAMPANYA

Guillem II.—Veuen?... Això és el teatre de la guerra.
Eu Corominas.—Ah, si?... Home, que no hi podríem celebrar un
benefici a favor de l'«Associació de la Premsa», en aquest teatre?...

CRISI

—Noi, no trobo feina de camarera enlloc.
—I és clar, dona! Avui aquí el negoci està en fer-se monja d'aqueixes que vetllen malalts.

Més que d'Europa, de tot el món. Perque per guardar l'equilibri, arriben homes del Canadà, de l'Austràlia, del cor de l'Àfrica: Ara per fi, els turcs i els egipcis.

L'ideal seria que'l planeta es dividís en dos parts iguals i que topessin a l'espai.

L'equilibri seria tan gran que no'n quedarien ni les engrunes.

* * *

Havem rebut per correu, el discurs, imprès, que'l senyor Ludowig Volkmann, president de l'Exposició de l'Indústria del Llibre, que ha tingut lloc a Leipzig, va llegir en una vetllada patriòtica.

Aquest discurs vol ésser mesurat, seré, quasi imparcial. Explica l'història diplomàtica de aquesta exposició del llibre, i està escrit amb l'equilibri del que vol veure «les coses clares».

Però an aquest discurs se diu lo següent:

«Tenim l'esperança de que'l cercle sagnant en que'ls pobles d'Europa volen tancar l'Alemanya, es convertirà en pacífica federació de nacions baix la direcció d'Alemanya».

Alemanya, doncs, vol convertir-nos en pacífica federació, i ha començat per pacificar la Bèlgica, que té més aprop.

Aquesta pacificació, la va fent cremant els pobles, ametrallant els seus habitants, i destruint els seus monuments.

Aquesta pacificació, la fa imposant-los la seva llengua, i fent-los pagar mil·lions d'impostos.

I aquesta pacificació la fa ametrallant en sec, als que no volen federar-se, i gosen, així, defensar lo que tenien per més sagrat, que és l'indpendència d'un poble.

Es necessita ésser alemany i filòsof, i conferenciant, per a trobar mots tan inesperats: Això de que'l destruir un poble, s'en digui pacificar-lo, és tan cult i tan nou i tan metòdic, que'l pobre que no és germànic, no hi arriba. Té poca ciència.

Ademés la federació la té de dirigir Alemanya, i si d'això no s'en diu superbia, que vingui Kant i que ens ho aclareixi.

França, Anglaterra, Bèlgica, Itàlia i nosaltres, un xic més avall, venim a ésser pobles inferiors; tribus velles i pobres colònies, que'ns deixaran federar, així que estiguem ben pacificats, baix la direcció d'Alemanya.

Oh poble senzill i benevolent! Com t'ho pagarem mai el bé que'ns vols! Què faria més un pare per un fill! Quanta i quanta misericòrdia!

No trobem paraules d'amor per a agrair tanta noblesa!

XARAU

VISCUDES, Poesies per J. Costa Pomés.—L'autor divideix aqueix aplec de composicions en tres subtítols: *Patriòtiques, Del camp, De la ciutat*. Es el primer llibre d'un poeta jove que pensa alt i sent profundament. La sinceritat i la llealtat semblen ésser les seves divises preferides; escriu amb el cor a la mà, i lo que veu i lo que viu ho expressa amb ingenuu esclat, embellint-ho amb idees nobles que fan endevinar el seu amor a la veritat i el seu irredomable esperit de justícia. Les seves visions són sempre filles del seu temperament. Llástima que, a voltes, no sien prou clares, degut al visible

esforç de rebuscar mots literaris. Nosaltres aconsellàrem an en Costa i Pomés que «restringís el seu vocabulari», que digués les coses més senzillament, fugint de vulgaritats o prosaïsmes, això sí, però donant més naturalitat als versos. D'aquest modo, no ho dubti, anirien més de dret al cor del llegidor. Ens permetem aquesta observació, tot fent constar que les seves composicions contenen moltes belleses, perquè'l considerem un escriptor digne d'obrir-se pas en el camp de les lletres i l'estimem com a un dels nostres més distingits col·laboradors.

Per a que vegin la manera de sentir i pensar del jove poeta, reproduïm aquesta curta composició, petita flor cullida a l'atzar en el jardí del seu intel·lecte.

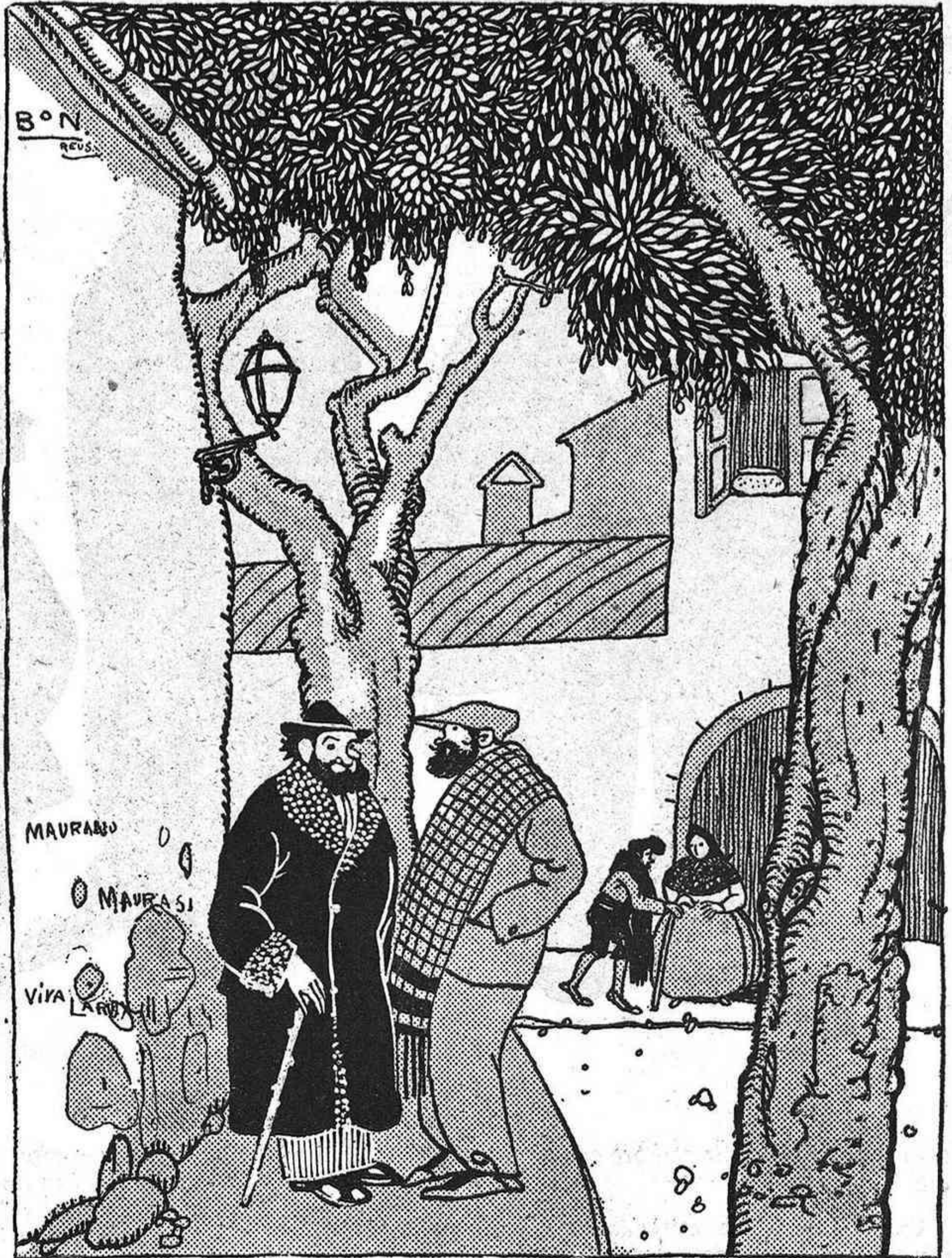
DIVERGENCIA

Ets borrarxo, amic perdut,
i no et vui des d'aquell dia
que en la taverna agegut
vas canviar la fesomia.

El teu vestit nou, decent,
semblava pellincs i taques:
el teu riure era un torment,
les cames dequeien flaques.

La cultura de tants anys
era un vel que no t'esqueia;
feies un gestes estranys...
Jo patia i tot-hom reia.

No't tinc fè, visc desconfiat,
em fas por, te tinc playença:
ja no ets l'amic reservat,
ja no sabs quant val l'ofensa.

EL PÀNIC

—Mireu si està graba això del tifus, a Barcelona, que fins els teatres han hagut de plegar.

—Ai, ah... però... si tinc entès que de-funcions ara n'hi han més que mal...

PRINCIPAL.—Les sessions de *cine* es veuen molt concorregudes. Les estrenes de pel·lícules sensacionals s'estalonen l'una amb l'altra, única manera de donar interès i varietat als programes.

Es llastimós haver-ho de confessar, però *La maldición del muerto* i altres cintes per l'estil, porten més espectadors al vell «Teatre Principal» que les obres de teatre català o castellà interpretades per una excel·lent companyia.

«O tèmpora!... O moros!»

LICEO.—El nostre compatriota, Lázaro, va despedir-se diumenge a la tarda amb una magna funció; un programa excepcional que valgué a l'Empresa una entrada de 42, i al distingit tenor continuades i justíssimes ovacions.

El festejat artista català cantà admirablement dos actes de *La Favorita*, un de *Rigoletto* i les populars romances de *L'Africana*, *La Gioconda* i *La Bohème*.

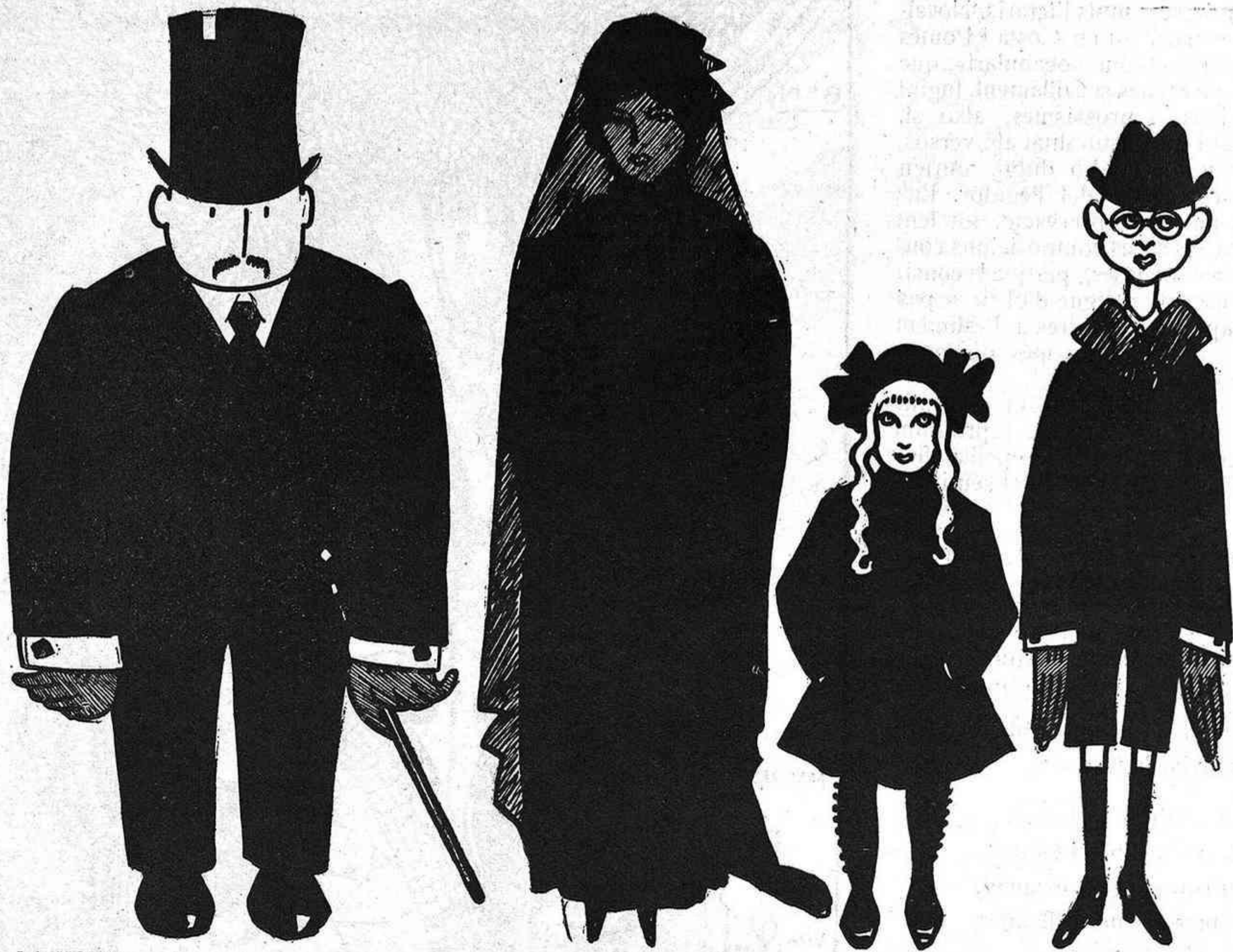
Fem vots per a que en Lázaro vagi prosperant en sa carrera i pera que'ns torni a alegrar ben aviat amb la seva privilegiada gargamella.

—Dimecres tingué lloc la darrera representació de *I maestri cantori*. Escassa concurrència, però un bon èxit per a tots, intèrprets, cantants, orquestra i director; director que, encara que no sigui alemany, ha demostrat que sab on té la mà dreta en materia de executar brillantment les partitures wagnerianes

I això sempre és un consol i una grata satisfacció pels aliats.

SORIANO.—Dos quadros de aquells que entren triomfalment al públic conté la nova revista *Monterograff II*. Ens referim als quadros titulats «El nuevo alcalde» i «Las estatuas futuras», en els quals hi ha abocat en Joaquim Montero tota la *sandunga* de que disposa el seu tinter

Com de costum, la nova revista ha sigut presentada amb

LA MODA

Figurins que aqueixa temporada d'hivern es portaràn molt.

gust i gasto. I el públic sempre sab correspondre agrait i amb bona moneda.

ESPAÑOL.—S'ha estrenat amb èxit formidable un altre «vaudeville»: *La primera vegada*; sal granada, pebre vermell, poca roba, trucs de gran efecte, tot lo que demanen els pal·ladars més exigents.

Diu que n'hi hà per dies.

Ho celebrem.

ALCAZAR ESPAÑOL.—Pròximament tindrà lloc l'inauguració del nou *Foyer* de l'«Alcazar Español», elegant i artísticament decorat baix la direcció del nostre amic, l'excel·lent caricaturista Pícarol.

Havem tingut ocasió de admirar els croquis de l'esmentat decorat i podem assegurar que cridarà l'atenció dels concurrents a la casa, tant per l'execució com per l'intenció picaresca.

VENDRELL.—El celebrat saineter vendrellenc, en Ramón Ramón i Vidales, l'altre diumenge va estrenar a la seva nadinga vila un sainet que's titula, *El carro desfet*, epíleg o continuació de l'aplaudit *Carro del vi*.

Com totes les obres de l'autor esmentat, la nova darrerament estrenada és xamosa, alegre, divertida i brillant, constituint una prova més del seu fecó enginy al servei d'un pacient i segur esperit observador.

El carro desfet és un sainet dramàtic que comença amb broma i acaba trist; és un fort i vigorós esboç, que deixa entreveure un nou aspecte en el temperament de'n Ramón Vidales el qui mostra remarcables aptituds pel conreu de lo dramàtic.

Hí havia en la vila espectació per a conèixer l'obra per-

que es veuen reproduïts en ella alguns tipus coneguts de tot-hom; però l'èxit que obtingué no fou sols d'amics sinó que amb unanimitat va aplaudir-se.

Va representar-la amb molt d'acert la companyia Casals-Cazorla, que obtingué un indiscutible triomf.

L'alcalde senyor Boladeres va cridar al seu despatx a un reguitzell de tècnics per a que donguessin la seva opinió sobre la manera millor i més ràpida de proveir la nostra ciutat d'unes canalitzacions d'aigües impermeables.

Hi havien en Falqués, en Bassegoda, en Doménech, etc. i don Juli Marial. Se tractà de moltes menes i maneres de conduccions, però tots quedaren convençuts per els arguments que donà don Juli, a favor d'unes canalitzacions de ciment, que és una conducció durable, de construcció baratíssima.

Molt bé! Aquest cop don Juli ja veu com desde aquestes columnes desde on tantes vegades se l'ha combatut, no deixa d'aplaudir-se'l quan fa quelcom en bé de la ciutat.

Ara que'l seu plan se porti a feliç terme desseguida, i serem els primers en firmar un missatge de felicitació,

Nosaltres som així: La raó al moro.

Fins el mar s'ha esvalotat, aqueixos dies.
Que ho diguin, sinó, els miserables habitants de la barriada de Pekin.

Diu que les ones imponents se'ls han endut la meitat de les barraques, i que molts pobres indigents s'han trobat amb l'aigua fins al coll.

Sempre hi hà un pitjor.

El pitjor hauria sigut que l'aigua, en comptes d'ésser de mar, hagués sigut de Moncada.

Anunci en un diari local.

«Vacuna alemana; corta el tifus».

Ja ho crec si el talla!

Talla el tifus i el coll i les cames i lo que's presenta.

Com que és un *suero* de 42!

Del bullit, encara.

Primerament els savis higienistes varen dir-nos que les fruites podien menjar-se, però que abans s'havien d'escaldar.

Ara diuen que no convé menjar-les ni escaldades.

I doncs ¿els que confiadament n'han menjat d'escaldades durant un grapat de dies?

Aquests, al cementiri!

Veiam si, a l'últim, ens recomanaran que'ns escaldem la pell i quan la tindrem escaldada ens diràn que és tot inútil...

Dissabte passat va fer la seva entrada a Barcelona el nou bisbe d'aquesta diòcesi, doctor Reig.

L'arribada no pogué ésser més *freda*. Era un dia d'hivern, brúfol i crú. Les campanes feien sò d'alegria; però els carrers eren plens de tristesa.

El mitrat escampava a dreta i esquerra benediccions plenes de sants intents.

La gent més se les hauria estimades plenes de... permanenat.

De rigorosa actualitat.

«Amb motiu de l'epidemia que estem atravesant — diu un periòdic — el concejal senyor Lasarte vol proposar a l'Ajuntament la construcció d'un nou cementiri.»

L'idea ens sembla oportunitatíssima.

Ja que la gent se'n va a colles a l'altre barri, al menys, a l'ésser allà, que no li falti lloc on instal·lar-se còmodament.

Però...

«El referit edil demanarà que en el cementiri en qüestió no s'hi construeixin ninxos».

Ah, caramba!

Doncs, què s'hi construirà?

Una academia de billar?... Un circo eqüestre per a diversió i recreo dels benaventurats difunts?...

Veiam; acabem de llegir el *suelto*:

«L'únic que s'hi farà serà un forn crematori.»

Ah!... Així, per què parlen d'un nou cementiri?...

Que diguin senzillament que lo que's tracta de construir és una gran torradora municipal, i haurém acabat d'una vegada.

Ave María puríssima!...

En una de les seves divertides *crónicas musicales*, el crític d'*El Diluvio*, senyor Alard, amb motiu d'una representació de la *Favorita*, donada al Liceo, califica aquesta òpera de *carrincloneria* musical de Donizetti.

Carrincloneria!...

Que això ho digués una persona culta i amb solvència intel·lectual, seria, quan no altra cosa, una lleugeresa lamentable.

Però, el senyor Alard!... Un crític que parlant del treball d'un orfeó, ens fa saber que «los coristas no dieron muestras del más *livido* cansancio»; que, en una altra ocasió, ens explica que «la virilidad del canto de la forja y la primera mitad de la relación del *Crepúsculo se troca* en sentimentalismo»; que, referint-se a una cantant, diu que envia «un coral saludo a la distinguida artista»; que, donant compte d'una festa celebrada a la «Sala Mozarth», escriu que «la señorita Iturbe *ejecutó a los concurrentes*... una serie de obras clásicas»; un senyor que, com se veu, no està en situació d'escriure ni sisquera una carta mitjanament correcta, ¿d'on ha tret l'autoritat per a repartir patents de *carrincloneria* i tractar de *carrincló* a un mestre de la talla de'n Donizetti?

Cregui'ns senyor Alard, facis donar dugues mirades. Perque amb una sola, no'n tindria pas prou.

Don Rafel Vallet, tinent d'alcalde del districte IV, troba que això d'evitar que les cabres se passegin per les aceres dels nostres carrers, omplint-los de brutícia i posant a Barcelona a l'altura d'un poble de mala mort, és cosa que no porta gaire pressa.

El senyor Vallet és aquell tranquil·líssim ciutadà que, dies enrera, va felicitar al senyor Boladeres per la seva «admirable» gestió en l'assumpte de l'epidemia tífica.

Ahora lo comprendo todo!

Si les cabres posseïssin sentiments delicats, ara, en mos-

—Més passes, encara?... Com si no n'hi hagués prou amb la que estem passant!...

—Com el volen el retrat? Al llàpic, al pastell, a l'aquarela, a l'oli?...
 —Perdoni, jo crec que, tractant-se de nuvis, hauria d'ésser a la mel.

tra de gratitud, enviarien al senyor Vallet una bona plata de les seves «olives», tan simpàtiques, segons sembla, a l'honorable regidor.

Sobre la passa.

Diàleg cullit al vol:

—Jo en això del tifus soc optimista.

—Ah, sí?

—Sí, home. Ficsa't que cada dia hi han menys invasions.

—Es clar!... Com que cada dia hi han menys persones que no'l tinguin!

Els joves mauristes de Barcelona han demanat al governador civil permís per a celebrar un altre míting.

Naturalment, el governador ha concedit el permís, però fent certes salvetats.

Ja estem veient quines *salvetats* seràn aquestes:

Uns quants trets i uns quants cops de sabre, a la sortida.
 Fa tants dies que no s'ha corregut la pólvora!

Fotografia artística.

Del 1 al 15 del pròxim Desembre, estarà oberta al públic en els salons del Faians Català, una nodrida exposició d'obres del senyor Areñas.

Ja ho saben els aficionats.

Filosofies rurals.

(Històric).

Deia un pagès:

—Els caragols no m'agraden, però ja m'agrada que no m'agradin, perquè si m'agradessin en menjaria, i, com que no m'agraden, em farien mal.

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Dijous dia 3 de desembre sortirà el

ALMANAC

DE

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PER A 1915

Coberta del pintor Canals :-: Els mesos del dibuixant Nogués
 Il·lustracions de tot lo bo i millor de la terra :-: Text dels més reputats escriptors

LA BORSA DE BARCELONA

amb les caricatures dels homes que més s'hi belluguen

Caricatures de LA GUERRA EUROPEA

Esplèndit tomo imprès sobre magnífic paper

UNA pesseta

Compre V. el popular libro

EL AÑO EN LA MANO, para 1915

que tendrá derecho a una participación de la

Lotería de Navidad

y podrá tocarle una importante cantidad, caso de salir premiado

PRECIOS: { Edición económica Ptas. 1'50
 id. de lujo, con tapas en tela. 2'—

Dietarios para 1915
 desde 1 a 4 pesetas

LA FILOSOFÍA DEL HOMBRE
QUE TRABAJA Y QUE JUEGA

Antología filosòfica de EUGENIO D'ORS

Un tomo

Ptas. 3

SANTIAGO RUSIÑOL

EL CATALÁ DE "LA MANCHA"

Un tomo

4 pesetas

EDICIÓ POPULAR

L'ENVELAT DE BAIX

Un tomo

Una peseta

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, ademés, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

«Este tifus ataca preferentemente a las clases elevadas.»

En Colón.—Ai, ai, ai, ai!... A veure, a veure si jo també tindrè la passa!...